

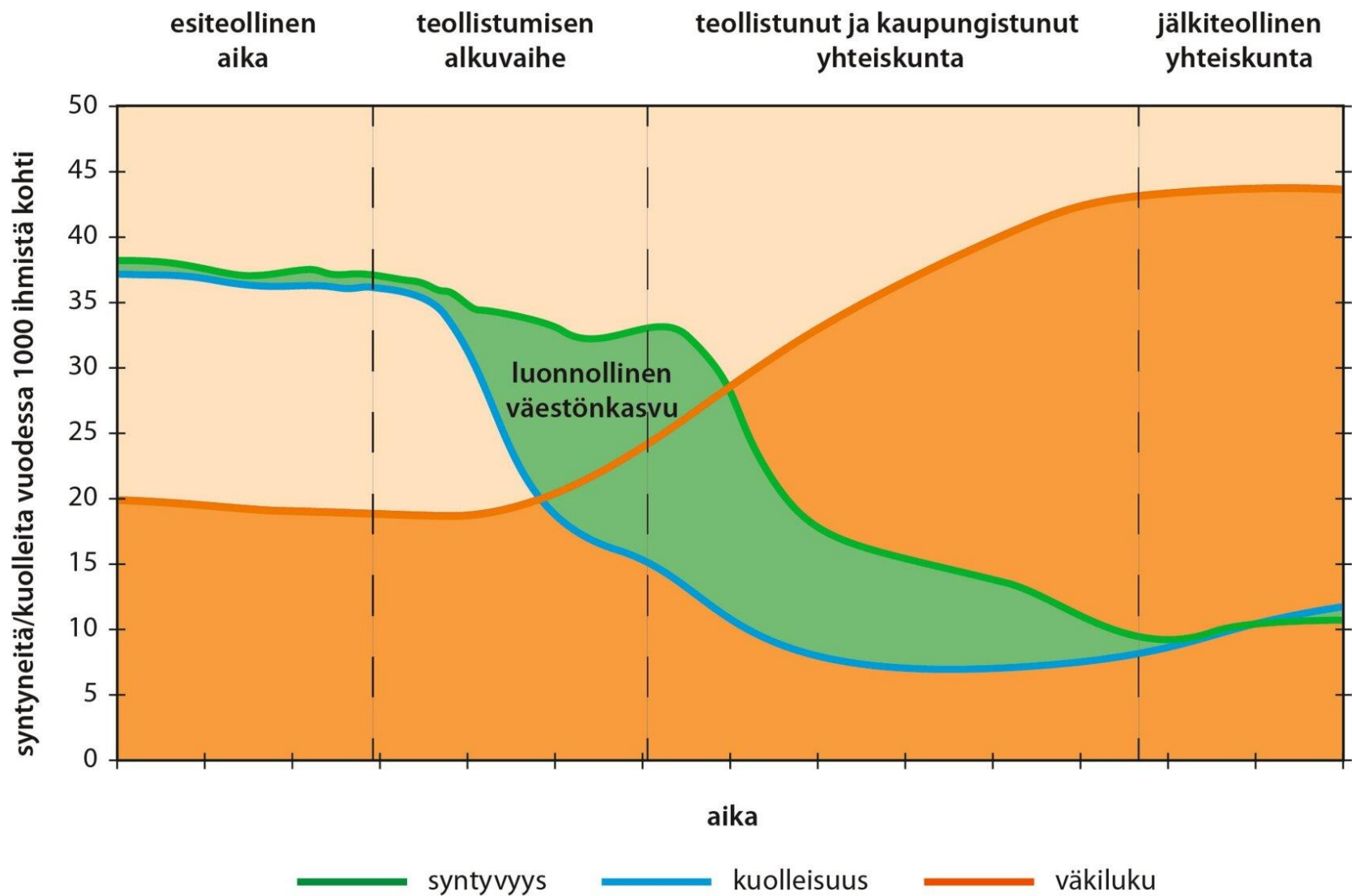
Luku 20

Väestönkasvu - maailma täynnä ihmisiä

Oppikirjan s. 152-163

Tehtävä 1. Mitä asioita väestön muuntumisen malli ennustaa?

Tehtävä 1. Mitä asioita väestön muuntumisen malli ennustaa?

- Väestöllisen muuntumisen malli eli demografinen transitio kuvaa **väestönkasvun historiaa ja sen muutoksia**.
- Malli ennustaa, **miten syntyvyys ja kuolleisuus kehittyvät**, kun yhteiskunta teollistuu.
- Mallin perusajatuksena on, että **väestönkasvu hidastuu, kun yhteiskunnat teollistuvat**.

Tehtävä 2. Miksi väestönkasvu yleensä hidastuu maassa, joka teollistuu?

- **Ensin laskee kuolleisuus, sitten syntyvyys seurauksena.** → Tarvetta synnyttää paljon lapsia ei ole, koska syntymään jäävät todennäköisesti henkiin.
- Teollistuvat maat kaipaavat lapsia, **eikä kaupungeissa tarvita lapsia samaan määrään kuin maaseudulla.**
- Teollistuminen ja kaupunkistuminen muuttavat **naisen aseman** **emmäksi**, mikä vaikuttaa syntyvyyteen.
- **Summa summarum: Ennen lapsia tarvittiin tekemään töitä ja elättämään vanhempansa tulevaisuudessa.** Tulo on noussut riittävästi, lapsia ei enää nähdä tarpeelliseksi tai tarvita vanhuuden turvaksi.
- **Suuri määrä lapsia on ollut menneisyyden ”sosiaaliturva”.**

Tehtävä 3. Miksi maailmassa tapahtui väestöräjähdys 1900-luvun jälkipuolella?

- Köyhissä maissa, esim. Intiassa, kuolleisuus laski länsimaiden kehittyneen lääketieteen ansiosta. Tämä vaikutti erityisesti **lapsikuolleisuuteen**.
- Syntyvyys ei kuitenkaan laskenut esim. siksi, etteivät kyseiset maat teollistuneet.
- **Muita syitä korkean syntyvyyden jatkumiseen olivat esim. perinteet, naisten heikko koulutustaso ja uskonnolliset syyt.**

Tehtävä 5. Miksi väestönkasvun hillitseminen on toisaalta välttämätöntä, toisaalta vaikeaa?

Välttämätöntä:

- **Kasvava väkiluku lisää luonnonvarojen liikkakäyttöä, saasteita ja jätteitä. Nämä kiihdyttävät ilmastonmuutosta.**

Tehtävä 5. Miksi väestönkasvun hillitseminen on toisaalta välttämätöntä, toisaalta vaikeaa?

Vaikeaa:

- **Hillitseminen edellyttäisi valtioilta organisoituja toimia, jotka ovat kalliita. Hitaan kehityksen maissa, joissa väestö kasvaa voimakkaasti, ei ole välttämättä rahaa tällaisiin toimiin.**
- **Väestönkasvu hidastuu, jos naisten koulutus lisääntyy. Tämä taas edellyttää asenne-
muutosta, joka tapahtuu hitaasti.**
- **Myös asenteet esim. ehkäisyä kohtaan vaikeuttavat väestönkasvun hidastamista.**

Tehtävä 6. Katso ruotsalaisen tutkijan ja tilastotieteen popularisoijan Hans Roslingin esitys väestönkasvusta ja sen vaikutuksista yhteiskuntiin vuosina 1810–2010.

a) Tiivistä Roslingin esityksen ajatukset kolmella virkkeellä.

- 1. 1800-luvun alussa useat valtiot olivat kehityksessä suunnilleen samalla tasolla – esim. elinajanodote oli monessa paikassa n. 40 v.**
- 2. Teollistumisen myötä eurooppalaiset valtiot alkoivat kehittyä, vaurastua ja tulla terveemmiksi.**
- 3. Elintasoerot kasvoivat jatkuvasti vuoteen 1948 asti, eikä heikon elintason maiden taso noussut.**
- 4. IIMS:n jälkeen erot kaventuivat ja edistystä tapahtui kaikkialla.**
- 5. Väestöjen elinolosuhteet ovat parantuneet suurimmassa osassa maailmaa, mutta maiden sisällä on edelleen isoja elintasoeroja.**

Tehtävä 6. Katso ruotsalaisen tutkijan ja tilastotieteen popularisoijan Hans Roslingin esitys väestönkasvusta ja sen vaikutuksista yhteiskuntiin vuosina 1810–2010.

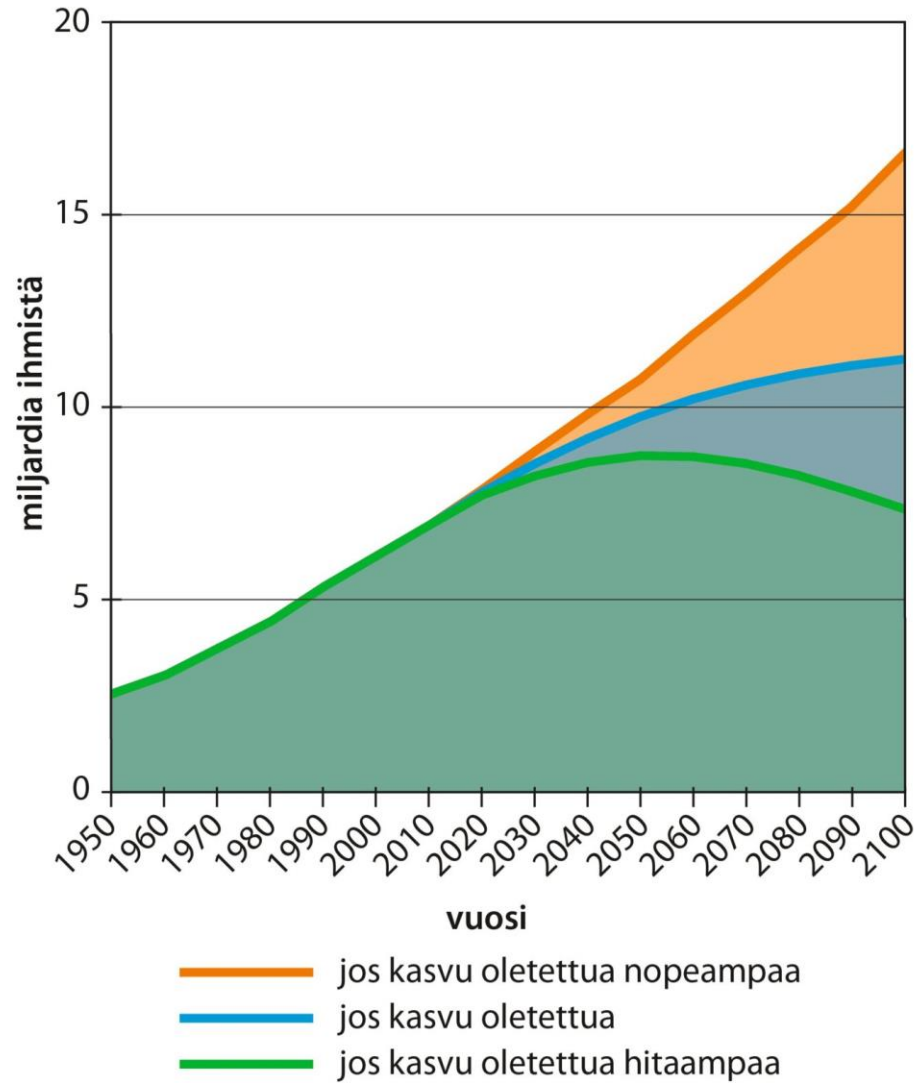
b) Mikä selkeä muutos tapahtuu kehityksessä vuoden 1948 jälkeen?

→ **Elintaso alkoi nousta kaikkialla maailmassa ja ns. kolmas maailma saavutti länsimaita.**

c) Millaisen kuvan tulevaisuudesta Rosling antaa?

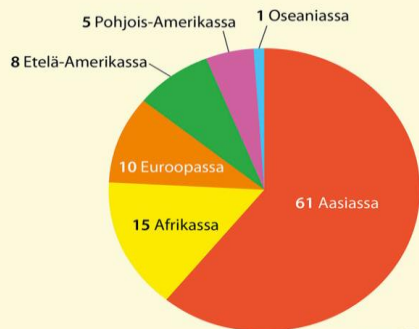
→ **Hän uskoo, että kaikkien ihmisten elintaso ja elämänlaatu paranee esim. uuden teknologian vaikutuksesta.**

YK:N ARVIO MAAPALLON VÄESTÖNKASVUSTA

Jos maailma olisi 100 ihmisen kylä

Asuinpaikka

Ikärakenne

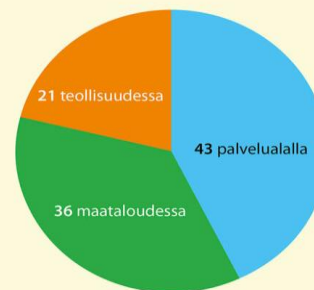
Elintaso

- 51 elintaso alle 2 USD/päivä
- 1 % omistaa 50 % varallisuudesta

Elinkeinorakenne

Muuta

- 4 maahanmuuttajaa
- 1 kuolee nälkään
- 7 korkeakoulututkinnon suorittanutta
- 22 ylipainoista
- 7 ei luku- ja kirjoitustaitoa
- 40 käyttää internetiä päivittäin

Ilmastonmuutos pikakelauksena

Katso, miten maapallo on lämmennyt vuosina 1880-2010.

Tehtävät

- 1. Mikä on aiheuttanut lämpenemisen?**
- 2. Mitä seurauksia siitä voi olla ihmisille?**
- 3. Miten lämpenemistä yritetään hidastaa?**

<http://www.openculture.com/2013/08/132-years-of-global-warming-visualized-in-26-dramatically-animated-seconds.html>

Mitä ihminen todella tarvitsee?

Katso video, jossa lapset kertovat, mitkä asiat ovat ihmisille tärkeitä.

<https://www.youtube.com/watch?v=s9gmevQBjYY>

Oletko samaa mieltä?